

2.1.3 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vuoden 2024 aikana tekninen lautakunta kokoontui 12 kertaa ja käsitteli 99 asiaa.

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 816 600		1 816 600	1 916 610	-100 010
Toimintakulut	-3 214 200		-3 214 200	-3 425 665	211 465
Netto	-1 397 600		-1 397 600	-1 509 055	111 455
Sumupoistot	-1 193 700		-1 193 700	-1 164 126	-29 574
Sisäiset erät	1 357 300		1 357 300	1 606 350	-249 050

Toiminnan toteutuminen

Toimialueen kuntatekniikan hallinnon tehtävänä on johtaa koko osastoa ja tulosalueiden toimintaa sekä vastata rakennuttamistehtävistä. Tekninen lautakunta on kokoontunut v. 2024 aikana 12 kertaa ja käsitellyjä asioita on ollut 99 kpl. Toiminnassa toteutettiin käyttösunnitelmassa ja talousarviossa asetettuja tavoitteita.

Merkittävimmät vuoden 2024 investointikohteet ovat olleet lukiokiinteistön laajennus, yhteiskoulun kattoremontti, Aholankujalta lukiolle vievä kv-väylän rakentaminen, Alvarin koulun liikennejärjestelyjen parantaminen, Rantatien, Marjuskantien ja Harjuntien parantaminen sekä Rantatien vesijohtolinjan uudistaminen. Investointeihin varatut määrärahat riittivät hankkeisiin hyvin.

Tilapalvelujen tulosalueen työnjohtotehtävissä ovat kuluneena toimintavuotena vakinaisina viranhaltijoina olleet Juuso Ojala kunnanrakennusmestarina ja Virpi Anttila siivoustyön ohjaajana.

Tilapalvelun työntekijöinä ovat mm. teknisen palvelukeskuksen ja ylläpidettävien kiinteistöjen palvelutyöntekijät.

Tilapalvelu on saavuttanut toiminnalliset tavoitteet hyvin, sekä toimintatuotot, että toimintakulut ylittyivät budjettiin nähden. Suurimpana toimintakulujen ylittävänä tekijänä oli kiinteistöjen lämmityskulujen nousu ollen +75 908€ yli budjetin.

Työvoimapula on vaikeuttanut sijaisten saantia siivouspuolelle. Sijaisia ei ole saatu riittävästi ja se on vaikuttanut työssäjaksamiseen.

Loppuvuodesta 2022 tehtiin päätös keittiötoiminnan siirtymisestä perustettuun Kokkaamo Ateriapalvelut yhtiöön, vuosi 2024 on toimittu uuden toimintamallin mukaisesti.

Yhdyskuntatekniikan palveluiden tulosalueella on kaavoituksen etenemisen ja valtuuston päätösten mukaisesti rakennettu tarvittavaa tiestöä ja kunnallistekniikkaa. On kunnossapidetty katuja ja niitä yksityistieosuuksia, jotka ovat kunnan hoidon piirissä. Osaa yksityisteiden kunnossapitoa on avustettu rahallisesti hakemusten perusteella.

Tällä tulosalueella toimintamenot ylittyivät yhteensä +108 212€, jotka muodostuvat useammasta pienemmästä kulueristä, kuten koneiden ja laitteiden kunnossapito +18 783€ ja vakituisten työntekijöiden tuuraajat sekä kesätyöntekijät +46 009€.

Maatalouskäyttöön soveltuvat viljelysmaat on vuokrattu ja metsätilat ylläpidetään suunnitelman mukaisesti. Metsien hoidosta on voimassa sopimus metsänhoitoyhdistyksen kanssa.

Kunta on Lakeuden Etapin osakkaana ja se hoitaa kunnan jätekuljetuksen sopimuksen mukaisesti.

KUNTATEKNIIKAN HALLINTO

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	8 000		8 000	12 139	-4 139
Toimintakulut	-195 300		-195 300	-190 804	-4 496
Netto	-187 300		-187 300	-178 665	-8 635
Sumupoistot	-4 400		-4 400	-4 367	-33
Sisäiset erät	-39 500		-39 500	-36 024	-3 476

Tavoitteet vuodelle 2024

Suunniteltujen investointien toteuttaminen

Mittari: Laadukas ja edullinen toteutus

Tavoitetaso: Investointien toteutuminen talousarvioraamin mukaisesti

Toteutuma: Investointeihin varattu kokonaismääräraha riitti ja joulukuun kunnanvaltuuston kokouksessa sitä vielä voitiin pienentääkin.

Hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö Sote-kiinteistöjen osalta saumatonta ja tehokasta.

Mittari: Vuokrankannon ja palvelupyyntöjen seuranta.

Tavoitetaso: Pidetään kiinteistöt hyvässä kunnossa, jotta tilojen vuoraaminen hyvinvointialueelle voisi jatkua

Toteutuma: Kunnan omistamat ja hyvinvointialueelle vuokratut sote-kiinteistöt ovat hyvässä kunnossa eikä estettä vuokraamiselle ole niiden kunnan puolesta.

TILAPALVELUT

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	972 900		972 900	1 067 967	-95 067
Toimintakulut	-1 871 600		-1 871 600	-1 966 343	94 743
Netto	-898 700		-898 700	-898 376	-324
Sumupoistot	-611 200		-611 200	-599 333	-11 867
Sisäiset erät	1 291 500		1 291 500	1 554 418	-262 918

Tavoitteet vuodelle 2024

Vanhan Alvarin koulurakennuksen alueen kehittäminen (Hallintokortteli)

Mittari: Piha- ja liikennesuunnitelman vaiheittainen toteuttaminen hallintokorttelin viihtyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi.

Tavoitetaso: Vuoden 2024 tehdään uuden Alvarin koulun oppilas- ja saattoliikenteen parantamiseen tähtäävät toimenpiteet suunnitelmasta.

Toteutuma: Toimenpiteet on tehty ja vuonna 2025 ne vielä asfaltoidaan.

Ruokahuollon hyvän toimintaympäristön varmistaminen ja vakiinnuttaminen.

Mittari: Keskuskeittiön toiminta ja sen tukitoiminnot sujuvat edelleen moitteettomasti.

Tavoitetaso: In-House yhtiön uusien vastuuhenkilöiden, kunnan tukitoimintojen ja ruoan tilaajien kesken säilyy hyvä yhteisymmärrys valitusta toimintatavasta.

Toteutuma: Yhteistyö sujuu moitteetta.

Tilapalveluun valittu uusi kunnanrakennusmestari ja siivoustyön vastaava. Perehdytys ja toiminnan kehittäminen.

Mittari: Hyvä palaute tilojen käyttäjiltä ja kuntalaisilta.

Tavoitetaso: Uusien vastuuhenkilöiden, teknisen toimen työntekijöiden ja eri sidosryhmien keskinäinen toiminta mutkatonta sekä tehokasta.

Toteutuma: Uudet työntekijät ovat päässeet töihinsä hyvin sisälle.

YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	60 000		60 000	60 431	-431
Toimintakulut	-587 800		-587 800	-696 011	108 211
Netto	-527 800		-527 800	-635 580	107 780
Sumupoistot	-455 800		-455 800	-439 674	-16 126
Sisäiset erät	91 300		91 300	85 472	5 828

Tavoitteet vuodelle 2024

Tiekuntien avustaminen ja tukeminen yksityisteiden perusparannushankkeisiin hakeutumisessa. Ely:llä korotetut määrärahat käytössä vielä 2024.

Mittari: Hankkeiden käynnistyminen ja Ely:n rahoitushakemukset.

Tavoitetaso: Ainakin yksi perusparannushanke käynnistyy ja valmistuu vuoden 2024 loppuun mennessä.

Toteutuma: Polttoturpeentie-Hanhilammentien yksityistie on näin parannettu vuoden 2024 aikana.

Vesihuoltolaitos

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	775 700		775 700	776 072	-372
Toimintakulut	-559 500		-559 500	-572 505	13 005
Netto	216 200		216 200	203 567	12 633
Sumupoistot	-122 300		-122 300	-120 750	-1 550
Sisäiset erät	14 000		14 000	2 848	11 152

Vesihuoltolaitos on eriytetty omaksi laskennalliseksi yksikökseen ja siitä laaditaan erillinen laskennallinen tuloslaskelma ja tase

Toiminnan toteutuminen

Vesilaitos toimittaa määräysten mukaista talousvettä ja viemärlaitos vastaa jätevesiverkoston toiminnasta.

Vesihuoltolaitoksen päällikkönä toimii tekninen johtaja ja vastaavana hoitajana Ari Siukola.

Merkittävänä vesihuoltolaitoksen toimintavarmuutta lisäävänä tekona on ollut koko keskustataajaman alueelle se, kun Keskustien alla olevat vanhat valurautaiset vesijohtoputket uudistettiin monena peräkkäisinä vuosina niin, että työ on nyt saatu kokonaisuudessaan valmiiksi. Viimeinen osuus tehtiin Rantatien alle 2024.

Kuluvana vuonna 2024 talousveden toimitus on ollut häiriötöntä ja vedenlaadussa ei ole ollut huomauttamista. Kunnan jakeluvesiverkoston Lappavesi Oy:n rakentama syöttövesijohtoputki Lappakankaalta on osoittautunut edelleen toimivaksi ja toimintavarmuutta lisäävänä ratkaisuna.

Uusia sopimuksia liittymisestä kunnan vesijohtoverkoston tehtiin 4 kpl ja viemäriverkoston 1 kpl. Vesimittareita vaihdettiin 48 kpl.

Leppälän ja Heikkilän paineenkorotusasemille uusittiin pohjaventtiilit.

Esikäsittelylaitokselle uusittiin väljän laakerointi.

Vettä on ostettu Porrassojalta 225 939 m³ ja Lahdenkankaalta 52 342 m³, lisäksi TKA verkostosta 29 513 m³.

Jätevettä pumpattiin Lapuan jätevesipuhdistamolle 147 460 m³.

Tavoitteet vuodelle 2024

Vanhojen vesijohtojen saneeraamista

Mittari: Parannetaan ainakin yksi vesijohtoverkoston osuus.

Tavoitetaso: Parannetaan Rantatien runkovesijohto-osuus välillä Murtotie-Alvar Aallon tie.

Toteutuma: Työ on saatu valmiiksi vuoden 2024 aikana.

Vanhojen viemäriverkoston saneeraamista

Mittari: Parannetaan ainakin yksi jätevesipumppaamolta lähtevä paineputki, joka jää keväällä tulvien alle (mahdoton korjata tällöin, jos paineputki hajoaa keväällä)

Tavoitetaso: Majantien jätevesipumppaamon ja Kaarankajoen välisen paineputken saneeraus talousarvion mukaisesti.

Toteutuma: Kyseinen painejätevesilinja uudistetaan vuoden 2025 aikana hankkeen laajentumisen vuoksi.

Valvontatutkimusohjelma

Vesihuoltolaitos on ottanut käyttöön Valviran edellyttämän valvontatutkimusohjelman kunnan terveydensuojeluviranomaisen suostumuksella ensimmäisen kerran 1.1.2013 alkaen ja se on ollut voimassa viisi vuotta aina 31.12.2017 saakka. Uusi Valvontatutkimusohjelma on laadittu vuoden 2023 aikana niin, että se on voimassa 1.1.2023 – 31.12.2027 välisen ajan.

Toimintavuonna 2024 talousvesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön asettamat laatuvaatimukset ja suositukset kaikissa tutkituissa näytteissä. Talousvesinäytteitä otettiin yhteensä 14 kappaletta ja raakavesinäytteiden ottamisesta huolehti Lappavesi Oy.

Jätevedestä otetaan näyte kerran kuukaudessa esikäsittelylaitokselta. Näyte otetaan Lapuan Jätevesi Oy:lle pumpattavasta lähtevästä jätevedestä. Lapuan Jätevesi Oy:n puhdistamon 7.7.2010 saatu ympäristölupa edellyttää korkeaa puhdistustehoa, näytteenotot tukevat tätä valvontaa.

Vedenlaatutietoja

VERKOSTOVESI		Keskiarvo	Maksimi	Minimi	EU-normi
Heterotrofit	pmy/ml	2	11	0	(100)
Koliformit	pmy/100ml	0	0	0	0
E. Coli	pmy/100ml	0	0	0	0
pH		7,6	7,8	7,4	7-9
Ammonium	mg/l	0,01	0,01	0,01	0,50
Väiriluku	mg Pt/l	10	10	10	
Sähkönjohtok.	µS/cm	149	160	140	
Rauta	µg/l	54,3	84	23	200
Mangaani	µg/l	2,8	8,8	1,1	50
Alumiini	µg/l	51,9	91	31	200
Sameus	FTU	0,2	0,4	0,2	(1,0)
COD	mg/l	1,6	1,9	1,2	5,0

Arvio tulevasta kehityksestä

Laitoksen vesitoimittajalla Lappavesi Oy:llä on käytettävissään määrän ja laadun suhteen riittävät pohjavesivarat talousvesitarpeisiin. Vesihuoltolaitoksen tase on vahva, joka turvaa tulevat uudet investointihankkeet ja peruskorjaustarpeet.

Arvio riskeistä ja riskien hallinnasta

Vesihuoltolaitoksen suurimmat toiminnalliset riskit ovat laaja-alainen tai pitkäkestoinen sähkökatko, tärkeän vesijohdon vaikeasti korjattava rikkoutuminen ja veden tarpeen äkillinen merkittävä lisäys.

Syöttölinja Porrason vedenkäsittelylaitoksen on rakennettu 1970 –luvulta ja materiaalina himaniitti, mutta Lappavesi Oy on rakentanut uuden syöttövesijohtolinjan 2016. Suurin osa verkostosta on rakennettu 80-luvulla PVC- ja PE- muoviputkesta.

Tällä rakennetulla uudella vesijohtolinjalla veden toimittaja varautuu etenkin ikääntyvän jakeluverkoston ongelmatilanteisiin tavoitteenaan talousveden saannin turvaaminen kaikille asiakkaille silloinkin, kun tärkeitä teknisiä järjestelmiä menee epäkuuntoon, tai kun raakaveden saatavuus esimerkiksi usean perättäisen kuivan vuoden seurauksena huononee.

Nokian vesikriisin jälkeisten v.2008 tehtyjen tarkastusten jälkeen kaikille jätevesipumppaamoille, joille tulee talousvesi, on lisätty takaiskuventtiilit. Kaikki kytkennät on tarkastettu, eikä mahdollisuutta talousveden pilaantumiseen ole.

Riskien pienentämiseksi on 2000-luvulla veden toimittaja hankkinut varavoimakoneet päävedenottamolle. Kuortaneen varavesijohdon myötä toimintavarmuus saadaan nykykriteerein arvioituna hyvälle tasolle.

Toiminnan tärkein ympäristöriski on pohjaveden pinnan voimakas ja/tai pysyvä aleneminen pohjavesiesiintymän ylikuormituksen, poikkeuksellisten sääolojen tai muun seurauksena. Tätä riskiä hallitaan pohjavesipintojen ja vedenoton jatkuvalla seurannalla ja vedenottoa hajauttamalla.

Investoinnit ja niiden rahoitus

Puhtaan veden investointikohteina oli olemassa olevien pumppujen uusintaa, hankintojen arvo oli -1 155€ ja Rantatien vesijohdon parantaminen -102 218€.

Jätevesipuolella oli vuonna 2024 investointikohteena olemassa olevien pumppujen uusintaa, hankintojen arvo oli -3 527€.

Investoinnit rahoitettiin kassasta.

Lisäksi vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksia ja rakentamisia on tehty tarpeen mukaan esim. katujen ja piha-alueiden peruskorjauksien yhteydessä.

Maksut

Vesihuoltolaitoksen käyttömaksut ovat olleet 1.1.2014 alkaen seuraavat:

- vesi	1,23 €	(alv 0 %)
- jätevesi	2,45 €	(alv 0 %)

Liittymis- ja perusmaksut määräytyvät kulutuspuistin vesimittarin koon perusteella. Maksuja peritään puhtaan veden ja jäteveden